

עין משפט  
גד מצוה

הקורא למפרע פרק שני מגילה

מסורת הש"ס

לב א מ"י פ"ג מהל'  
מגילה בלכת כ טמם  
עשן ד טו"ע א"ח פ"י  
תלף טפח ט'  
א"ב ב מ"י פ"ע מהל' פ"ח  
הלכה ד טמם עשן ט'  
טו"ע ד י"ד פ"ב טפח  
א ונטו"ע א"ח פ"י מהל'  
טפח ט'  
ל"ד ג מ"י פ"ח מהל' ט  
מגילה הלכה ב טמם  
עשן ד טו"ע א"ח פ"י  
טפח טפח ט'  
ל"ד ד מ"י פ"ח מהל' ט  
נטו"ע א"ח פ"י טפח  
טפח ט' :



רבינו הגאון

אמר ר' יוחנן הקורא  
במגילה הכתובה בין  
הכתובים לא יצא. והכי  
לה אמרנו לא אמרו  
לא יצא אלא כצבור.  
שמע מינה קורא אחת  
ביתו, רב, ושורו  
התפס, רב, שיש בו  
אצבע ועוד בחוליותיו  
ואחר כך יתפר כנ"ן.  
הלה למשה פסוקי הוי.  
ואוקימתו בדי שאל יקרא.  
ואמר ר' יוחנן אילמלא  
נשתרי במערה שמר  
בה משה ואליהו כמלא  
מחט נקב סודיקי, לא  
יכול לעמוד פני האורה,  
דכתיב כי לא דיאני האדם  
והי. ומאי דכתיב ועליהם  
ככל הבהרים, דייקין טו  
עליהם, מלמד שראויה  
הקביץ למשה פסוקי  
דקדוקי תורה ודקדוקי  
סופרים ומעשרתין  
לחדש ומאי ניהו מקרא מגילה: **בתנאי** - הכל  
כשרין לקרות את המגילה חוץ מחרש שומה  
וקטן ר' יהודה מכשיר בקטן: **גמ'** מאן  
תנא חרש דיעבד נמו לא אמר רב מתנה  
ר' יוסי היא דתנן **הקורא את שמע ולא**  
**השמיע לאזנו יצא רבי יוסי אומר לא יצא**  
**וממאי דרבי יוסי היא דיעבד נמו לא דלמא**  
**רבי יהודה היא ולכתחלה הוא דלא הא**  
**דיעבד שפיר דמו לא סלקא דעתך דקתני**  
**חרש דומיא דשומא קטן מה שומה קטן**  
**דיעבד נמו לא אף חרש דיעבד נמו לא**  
**ודלמא הא כדאיתא והא כדאיתא מדקתני**  
**סיפא רבי יהודה מכשיר בקטן מכלל דרישא**  
**לאו ר' יהודה היא (א) ודלמא כולה ר'**  
**יהודה היא מי דמו רישא לפסולה וסיפא**  
**לכשירה ודלמא כולה ר' יהודה היא ותרי**  
**גווגי קטן קתני לה וחסורי מיחסרא והכי**  
**קתני הכל כשרין לקרות את המגילה חוץ**  
**מחרש שומה וקטן בדר"א בקטן שלא הגיע**  
**לחינוך אבל בקטן שהגיע לחינוך אפילו**  
**לכתחלה שר' יהודה מכשיר בקטן בממאי**  
**אוקימתא בר' יהודה ודיעבד אלא הא דתני**  
**(ר') יהודה בריה דרבי שמעון בן פוז חרש**  
**המדבר ואינו שומע תורים לכתחלה מני**  
**אי רבי יהודה דיעבד אין לכתחלה לא אי**  
**רבי יוסי דיעבד נמו לא ואלא מאי ר' יהודה**  
**ואפי' לכתחלה אלא הא דתנאי לא יברך**  
**אדם ברכת המזון בלבו ואם ביוך יצא מני**  
**לא רבי יהודה ולא רבי יוסי א' ר' יהודה אפי'**  
**לכתחלה אי ר' יוסי אפי' דיעבד נמו לא**  
**לעולם**

**שורר** התפ"ר ה"כב ל"משה פסוקי.  
ספרים בעינין שורר התפ"ר כיון דטעמא הו' כדי שלא יקרא:  
**חוץ** מחרש. טמם חרש ויהו אינו שומע ואינו מדבר אל כל חרש  
דהכא מדבר הוא מדקרי המגילה ופקח הוא לכל דבריו  
חוץ מדבר זה שרין שימיע לאזנו:  
**ורבי** יהודה מכשיר. קשה בלתי  
קטן מיירי אי בלא הגיע  
לחינוך ואי טעמא דרבי יהודה  
דמכשיר והא אמרינן בסוף פ' בתרא  
דר"ש השנה (דף טו.) כל שאינו  
מחויב בדבר ר' מוילא אחריס ידי  
זכותו ופי' הגיע לחינוך מאי טעמא  
דרבנן דפסלי והלא כל האחרים נמי  
אין חייבין אלא מדרבנן וא"כ קשיא  
אמאי לא אמרינן דלמי דרבנן ומפיק  
דרבנן דהכי נמי אמרינן פ' מי שמתו  
(ברכות דף כ' ושם) דנן מבקר לאכיל  
אע"פ שהוא קטן ויולא נברכמו  
ומיקוי לה תסס כגון שאלל האכ מיס  
או ככילה דהי שיעורא דרבנן ואמי  
קטן שמיובו דרבנן ומפיק האכ שלא  
אלל אלא שיעורא דרבנן ואמאי לא  
אמרינן כן במגילה וכן נפ' לולג הגזול  
(סוכה דף לה) ושם דלמא אין קטן  
מוילא [נקריאל הלל] ועינן אמרין  
מה (ג) שהן אומרס מאי שנא  
מרבנן אהון ויולא דלעולם מיירי  
בקטן שהגיע לחינוך ואפי"ה פסלו  
רבנן משום דמגילה ליכא חיובא  
אפילו בגדולס אלא מדרבנן וקטן  
אין מחויב אלא מדרבנן אפילו בשאר  
מרבנן ונגדול וליכא אלא חד דרבנן  
במגילה שהרי בשאר מלות הוא חייב  
דלורי' \* ולא אמר מרי דרבנן ומפיק  
חד דרבנן אלל היא כדכתיב מיירי  
שהקטן אלל כדי שיעורא דהי חיובא  
מלות ונגדול וליכא אלא חד דרבנן ומפיק  
האכ שלא אלל אלא שיעורא דרבנן  
ומ"מ קשיא דקאמרינן (א) דרב שם  
ומוילא חרש אחריס משום דכדרי מלה  
זומן הו' דרבנן ולפי מה שפירש'  
קשה היכי אמו אינהו דהו מרי דרבנן  
דהא קומא פטור מולמד האגדה  
ומפיק האחרים דמיידיס מיהא דרבנן  
וליכא בהו אלא חד דרבנן \* וי"ל  
דסומא עדיף מקטן שרי נמחייב ככר  
מדלורייתא משא"כ בקטן(א):  
**ודלמא** ר' יהודה היא. \* משום  
דפסוקי התם חרש כרבי  
יהודה דמיק לאוקומי ממני כוומיה:  
**אלא** הא דתנאי לא יברך אדם  
ברכת המזון בלבו.  
קשיא היכי מדמינן ברכת המזון  
לקריאת שמע בשלמא מגילה איכא  
למימר דסבר כמאן דלמא דלניך  
נקריאת שמע השמעמ און וסבר  
דתקינו רבנן מגילה כעין דלורייתא  
אלל ברכת המזון דהי דלורייתא  
ולא כתיב ביה שמע מללן לתקן

ומחו לה אמרנו. לאחר שאמר שמעו זו הכה על קדקדה כלומר  
סמך מקתנה ואמר לא אמרו אלא בצבור: **שורר** התפ"ר.  
יריעת של ספר תורה לחברן יחד משירין בתפר למעלה ולמטה:  
ומחו לה אמרנו. לאחר שאמרה הכה על מוחה כלומר מור וסמך  
ואמר לאו הלכה למשה מסיני הוא  
אלל חכמים אמרו: **כדי שלא יקרא**  
שחס אינו משייר מהדק בחזקה  
כשהוא מהדקו ללפס תורה והוא  
נקרע אלל עכשיו כשהוא מהדקו  
כמת ומתחיל להרכיב ויולא להיקרע  
מונע מלהדקו יותר: **מערה שעמד**  
**נה משא**. כשעבר הקב"ה לפניו  
שנאמר ושמתין נקרת הנור (שמות  
ג.) ואליהו אף הוא עמד בלואתה  
מערה ועבר הקב"ה לפניו שנאמר  
ויכא שם אל המערה וגו' ויאמר אל  
ועמדת בהר וגו' והנה ה' עובר וגו'  
(מלכים א יט): (א) **מחט סודיקי**. שלט  
שהיא דקה ותופרין בה סדקי בגדים  
\* ויש מחט אחרת גסה שנקראת מחט  
כל שקאין: **אלמלי נשפיר בה נקב**.  
שנאמר ושפירי כפי עלך עברי  
(שמות ג.) דקדוקי תורה. ריבויין  
אמין וגמין מיעוטין אכין וקטין:  
**דקדוקי סופרים**. שדקדוקי האחרונים  
מלשון משנת הכאשונים: **לא יצא**  
דיעבד הוא: **וממאי**. דמוך מחרש  
דקאמר ממני אפי' נדיעבד קאמר  
ור' יוסי היא דפסל נדיעבד:  
**ולכפלה הוא דלא**. ובהא איכא  
למימר דלמיך ר' יהודה מודה דהא  
לא שמעינן ליה דפליג אלא נדיעבד:  
**מדסיפא רבי יהודה**. דקתני ור'  
יהודה מכשיר בקטן: **לא דמי רישא**  
**לפסולה וסיפא להכשירה** לא גרסינן  
ליה דלשנא ימירא הוא. **אלל הכי**  
גרסינן **ודלמא רבי יהודה היא וסרי**  
גווגי קטן וחסורי מיחסרא כו' **הכל**  
כשרין לקרות אפ' המגילה חוץ  
מחרש שומה וקטן. הא כדאיתא  
והא כדאיתא חרש לכתחילה ושומה  
אפילו נדיעבד: **כד"א בקטן שלא**  
**הגיע לחינוך**. לחינוך מלות כגון בן  
חשע וכן עשר כדאמרינן ביומא  
בפרק בתרא (דף טז.) **במאי**  
**אוקימתא בר' יהודה**. ואשמעת לן  
דכי אמר רבי יהודה בלא השמיע  
לאזנו יאל נדיעבד קאמר ולא  
לכתחילה: **אלא הא דתנאי כו' תורה**.  
ואע"פ שהו' כרין לברך ואין אנו  
שומעות הברכה שהוא מוילא מפיו:  
**אלא מאי**. בעית למימר דרבי יהודה  
דלמא בלא השמיע לאזנו יאל אפילו  
לכתחילה כי היכי דמיקוס הא דרבי  
בריה דר"ש בן פוז אלניהו והאי דקא  
מיפלגי נדיעבד להודיען כמו דר'  
יוסי: **אלא הא דתנאי כו' מני**:  
לעולם

זיה דלניך שימיע לאזנו יש לומר דקיס ליה דמרינן ברכת המזון מקריאת שמע:  
ולא

(א) נ"ע גרסות ונ"י פ"ד  
על זה שהקדמת המזון...  
(ב) גרסות טו. ונ"ע ד' כ' :  
(ג) ג' ט. ג' ט. ג' ט. ג' ט.  
(ד) גרסות טו. ונ"ע ד' כ' :  
אמר ר"ה אלמלי.  
(ה) נחמיות פ"ח מ"ג.  
(ו) נפסחין קטן טו. ונ"ע ד'  
תוס' לקמן דל. ד"ה אלל  
ד"ה מ' ונ"ע פ"ד טו. ונ"ע  
ד"ה דלמא.

**תורה אור השלם**  
1. ויאמר לא תוכל  
לראות את פני ל' אלו  
ויאנו האדם ונ"י:  
שבות לג כ  
2. ויתן ה' אלי את שכי  
לוחי דאגוני בתביס  
באצבע אלהים ועליהם  
ככל הדברים אשר דבר  
ה' עמכם בחר מחר  
קאש ביום הקהל.  
דברים ט' י

**גליון הש"ס**  
נפרא כצבור שנו. פי'  
לפי דף ה ע"ג חו' ד"ה  
היה עובד: רש"י ד"ה  
סמך סודיקי וכו' ויש  
סמך אחרת. ממתי דשנת  
דף קכג ע"ב: רש"י ד"ה  
ור"י מכשיר וכו' ואלא אמרי  
תרי דרבנן. עין לקמן דף  
מד פ"ח תוס' ד"ה אלל:  
בא"ד יר"ל דסיפא עדיף.  
עין לקמן דף מד ע"ג  
תוס' ד"ה מי שלא דלמא:  
תוס' ד"ה ורש"י ד"ה  
היא שומה דסודיקי עין  
זה שנת דף לו פ"ח תוס'  
ד"ה לעולם:

**הגהות הב"ח**  
(א) גמ' לאו ר' יהודה היא  
(ובלמא טילה ונ"י למשירה)  
תלמי' וי"ז רש"י ל' גמ'  
ליה: (ב) תוס' ד"ה ונ"י  
יהודה וכו' אמרנו מה  
שהוא אומר:

**מוסף רש"י**  
מאן תנא חרש דיעבד  
נמו לא. דקתני בני שומה  
בברכות טו.

